

Dokument

Bilaga 4 – Bemötanden till utkastskedets respons

Projekt

Risöhall delgeneralplan

Datum

22.6.2026

LARSMO KOMMUN

BEMÖTANDEN TILL UTKASTSKEDETS RESPONS

LARSMO KOMMUN

BEMÖTANDEN TILL UTKASTSKEDETS RESPONS

Projektnamn **Risöhall delgeneralplan**
Mottagare **Larsmo kommun**
Typ av dokument **Bemötanden till utkastskedets respons**
Datum **22.6.2026**

Ramboll
Teräksenkuja 1-3 E
65100 VAASA

T +358 20 755 611
F +358 20 755 6201
<https://fi.ramboll.com>

Innehållsförteckning

Utlåtanden / Lausunnot:	2
1. Miljöhälsan Kallan	2
2. Österbottens museum	2
3. Nämnden för tekniska tjänster i Larsmo	2
4. Österbottens förbund	3
5. NTM-centralen i Södra Österbotten	4
Åsikter / Mielipteet:	8
1. Åsikt 1 / Mieliptide 1	8
2. Åsikt 2 / Mieliptide 2	8
3. Åsikt 3 / Mieliptide 3	8
4. Åsikt 4 / Mieliptide 4	9
5. Åsikt 5 / Mieliptide 5	10
6. Åsikt 6 / Mieliptide 6 (12 undertecknare/allekirjoittajaa)	11
7. Åsikt 7 / Mieliptide 7 (3 undertecknare/allekirjoittajaa)	13
8. Åsikt 8 / Mieliptide 8	15
9. Åsikt 9 / Mieliptide 9	15
10. Åsikt 10 / Mieliptide 10	16
11. Åsikt 11 / Mieliptide 11	16
12. Åsikt 12 / Mieliptide 12	17

Nedan har redogjorts för de centrala punkterna i utlåtandena och åsikterna som inlämnats under planutkastets påseendetid 17.10-17.11.2025.

Utlåtanden / Lausunnot:

1. Miljöhälsan Kallan

Miljöhälsan Kallan anser att följande ska beaktas:

- I bostadsrum och vistelserum bör den bullernivå som förorsakas av buller utifrån under dagen (kl. 7-22) underskrida riktvärdet 35 dB för den A-vägda ekvivalentnivån (LAeq), under natten (kl. 22- 7) riktvärdet 30 dB.

Bemötande: Noterat, föranleder inte åtgärder. Bestämmelse gällande bullret ingår i planen.

2. Österbottens museum

- I inventeringen har man identifierat ett område som är värdefull med tanke på stads- eller bybilden, sk. Fastigheterna som i inventeringen rekommenderas få skyddsmärkning har i planen fått /s område, där miljön bevaras. Museet anser att skyddsbestämmelserna för de värdefulla objekten och området är alltför vaga och säger egentligen ingenting om vad man avser att skydda. På en del gårdstun finns det fler byggnader som i inventeringen anses som skyddsvärda, och på andra handlar det om enskilda byggnader.
- Det är glädjande att man satsat på att göra en bra kulturmiljöutredning som grund för planarbetet. Inventeringens objekt har värderats av inventeraren och inventeraren har gett skyddsrekommendationer, museet anser att inventeringen borde värderas av en något större grupp bestående av representanter av kommunen, inventeraren, ansvarsmuseet och NTM-centralen. I samband med detta borde även skydds-beteckningar och -bestämmelser ses över.

Bemötande: Ett värderingsmöte har ordnats med museet efter att detta utlåtande erhållits. Skyddsbestämmelserna specificeras till planförslaget på basen av förda diskussioner.

3. Nämnden för tekniska tjänster i Larsmo

- Texten gällande riktgivande skyddszon, sv, hänvisar till "miljötillstånd för djurhushållning", vilket inte längre tillämpas för alla typer av djurgårdar. Enligt gällande miljöskyddslagstiftning är mindre djurhushållningsverksamheter ofta anmälningspliktiga till den kommunala miljövårdsmyndigheten, medan större verksamheter kan ha miljötillstånd från den statliga miljötillståndsmyndigheten. Nämnden för tekniska tjänster föreslår att texten uppdateras. Exempel på formulering: " med beteckningen anvisas en riktgivande skyddszon för djurhushållning med hänsyn till gällande tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet enligt miljöskyddslagen. Inom området rekommenderas inte att nya bostadsbyggnader uppförs så länge djurhushållningen är aktiv. Innan byggande sker bör verksamhetens status kontrolleras i samråd med den kommunala miljövårdsmyndigheten.

Bemötande: Bestämmelsen justeras enligt förslag.

- Nämnden för tekniska tjänster anser inte att ett industriområde bör byggas på jord eller skogsbruksmark.

Bemötande: Ärendet gällande industriområdet har omvärderats. Området anvisas enligt nuvarande användning till förslagsskedet. Behovet av industriområden analyseras på en mer övergripande nivå i den pågående generalplanen för Larsmo, vilken kommer ha målår 2050.

4. Österbottens förbund

- Delgeneralplanområdet ligger inom området för Österbottens landskapsplan 2050, som trädde i kraft 2.7.2025 i enlighet med 201 § i lagen om områdesanvändning. I planbeskrivningen finns en förteckning över landskapsplanens förteckningar som berör området. I förteckningen saknas utvecklingsprincipsbeteckningen för Jakobstads stadsutvecklingszon. I den fortsatta planeringen är det även viktigt att redogöra för hur delgeneralplanen förverkligar landskapsplanens målsättningar.

Bemötande: Noterat, förteckningen uppdateras med utvecklingsprincipsbeteckningen för Jakobstads stadsutvecklingszon. Planbeskrivningen uppdateras med redogörelse för hur delgeneralplaner förverkligar landskapsplanens målsättningar.

- Österbottens förbund ser det som positivt att delgeneralplanen utgår från den befintliga samhällsstrukturen och att nybyggande i huvudsak placeras i anslutning till befintlig bebyggelse. Planen saknar dock ett tydligt målår och planlösningen grundar sig inte på en uppskattning av framtida befolkningsutveckling, vilket vore viktigt med tanke på den långsiktiga utvecklingen och servicebehovet.

Bemötande: Planen för Risöhall har inte något konkret målår. I planen anvisas främst befintliga områden. Fokus ligger inte i huvudsak på att förtäta så mycket som att man önskar klargöra markanvändningen.

Risöhall delgeneralplan är dock en del i kommande Larsmo generalplan 2050, man tar noggrannare ställning till målåret i den mer övergripande kommande planen.

- Österbottens förbund har i sitt utlåtande om programmet för deltagande och bedömning bland annat lyft fram vikten av att bedöma planlösningens klimatkonsekvenser. Planområdet omfattar ett kustområde med områden med identifierad översvämningsrisk, vilket har noterats i de allmänna bestämmelserna och beskrivs översiktligt i planbeskrivningen. Däremot saknas en övergripande dagvattenhanteringsplan för området.

Bemötande: Till planförslaget uppgörs kartmaterial som närmare beskriver avrinning och viktiga områden / stråk för dagvattenhanteringen. Centrala områden och diken/avrinningsstråk har beaktats vid uppgörande av planen. Bedömningen av klimatkonsekvenserna behandlas i beskrivningen, om än något indirekt. Detta förtydligas till planförslaget.

5. NTM-centralen i Södra Österbotten

- På plankartan har det kulturhistoriskt värdefulla området betecknats med sv, fastän det borde vara sk.

Bemötande: Noterat, korrigeras till planförslaget.

- I beskrivningen har planens klimatkonsekvenser inte bedömts. Klimatkonsekvenserna bör bedömas både ur begränsnings- och anpassningsperspektiv.

Bemötande: Noterat, bedömningen av klimatkonsekvenserna kompletteras till planförslaget.

Naturskydd

- Enligt planbeskrivningens konsekvenser för naturmiljön (kap 7.2.) konstateras att naturinventeringen från år 2023 koncentrerat sig på att säkerställa att inga hotade arters (flygekorre, fladdermus, åkergröda och hotade fåglar) livsmiljöer förstörs. Vidare konstateras i planbeskrivningens konsekvenser för naturmiljön att det i området inte påträffats naturtyper som är skyddade enligt lag, men att hållmarksskogen på Simosasbergen samt den äldre barrblandskogen norr om berget bevaras och sparas från större kalhyggen. Området utgör ett förekomstområde för nordisk fladdermus och därtill har berget en viss betydelse för rekreationen. Vidare har naturinventeringen såväl i skogsområdena som på åkermarkerna och betesmarkerna kring den aktiva djurgården noterat ett stort antal fågelarter. NTM-centralen konstaterar att åsiktsvärt många av de noterade fågelarterna är hotade på nationell nivå.

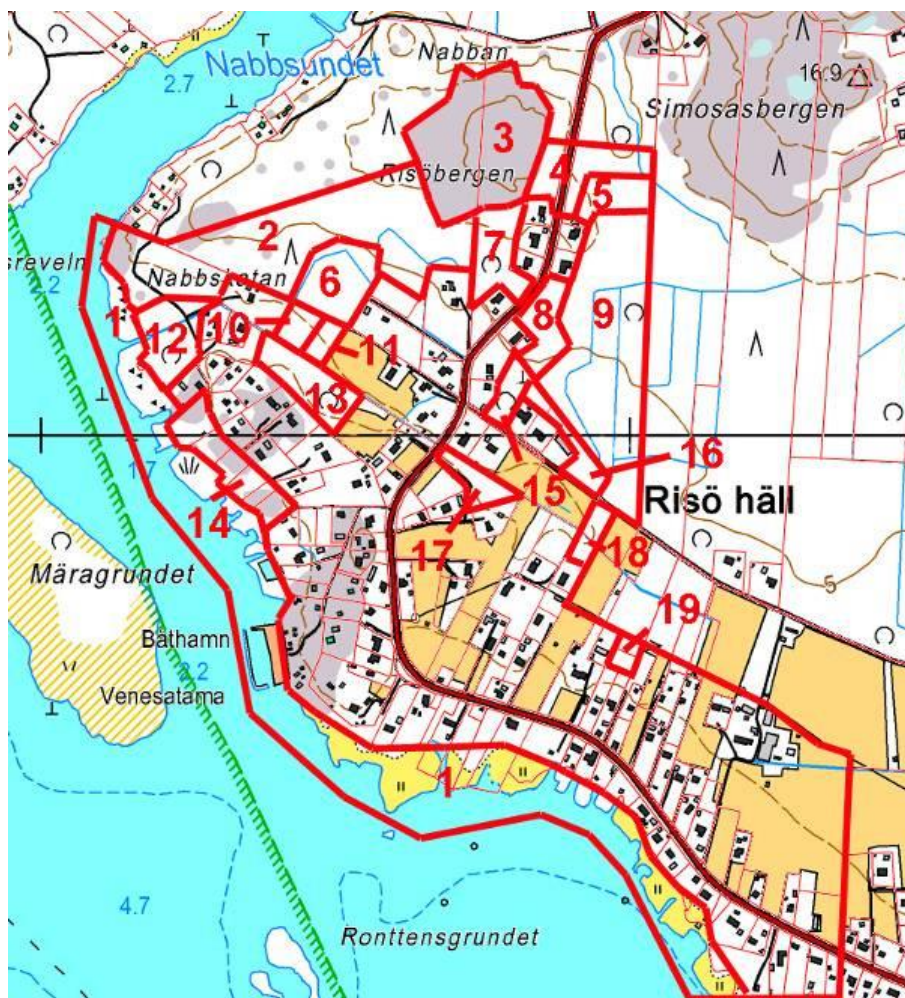
Med stöd av resultaten från naturinventeringen anser NTM-centralen att områdena med konstaterade miljömässiga värden bör betecknas enligt detta för att säkra deras bevarande enligt naturinventeringens rekommendationer. Områdena har betydelse som viktiga livsmiljöer för fågelfaunan. MU-beteckningen beaktar områdets betydelse för friluftslivet men inkluderar inte naturvärden. Således bör skogsområdenas beteckning ändras till en sådan som tryggar naturvärdena, för att förhindra att förverkligandet av delgeneralplanen leder till att miljöns kvalitet försämras genom att skogen avverkas.

Bemötande: Noterat. MU-beteckningen och bestämmelsen justeras så att den även omfattar naturvärden. En mindre justering görs i MU-områdets utsträckning vid Simosasbergen. Åkermarken som lyfts fram som värdefull för fågellivet bevaras öppen och i odlingsbruk, i enlighet med inventeringens rekommendationer.

- NTM-centralen konstaterar även att naturinventeringen bör kompletteras att omfatta hela delgeneralplaneområdet så att även skogen vid Risöbergen (planläggningsområdet väster om Risöhällvägen) och hela området söder om Risövägen kartläggs.

Bemötande: För området har uppgjorts flertalet inventeringar under årens lopp.

I inventeringen från år 2012, som gjordes som stöd för Nabbskata detaljplan, inventerades ett stort vidsträckt område, se bilden nedan.

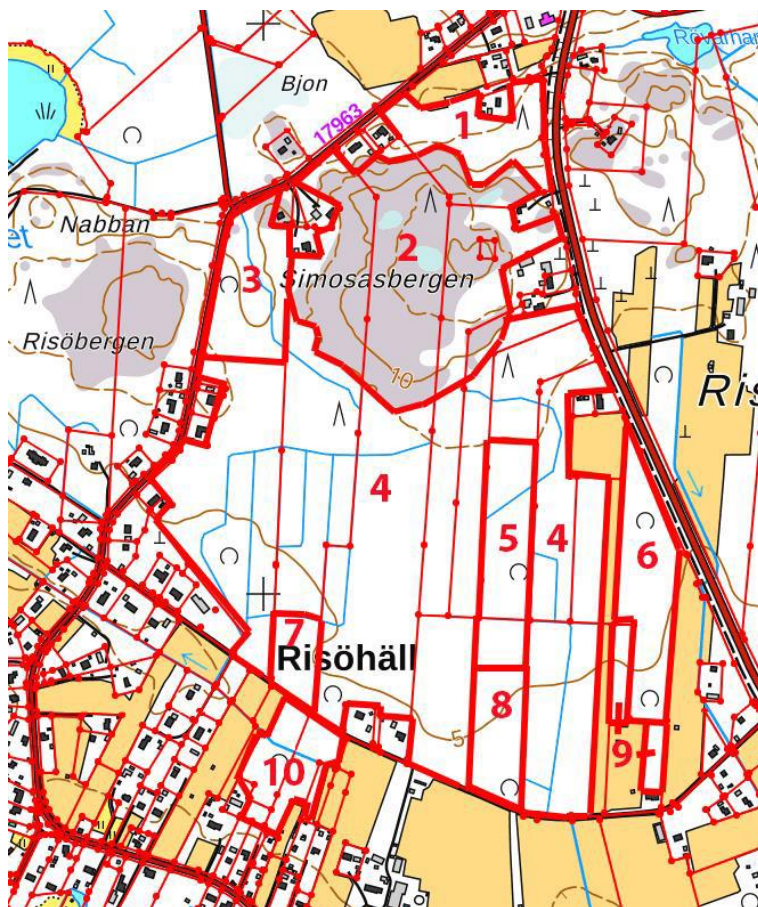

I inventeringen konstateras det att Risöbergen utgör en särskilt viktig livsmiljö enligt skogslagen och bör därmed bevaras. Skogen söder om Risöbergen har inga speciella naturvärden.

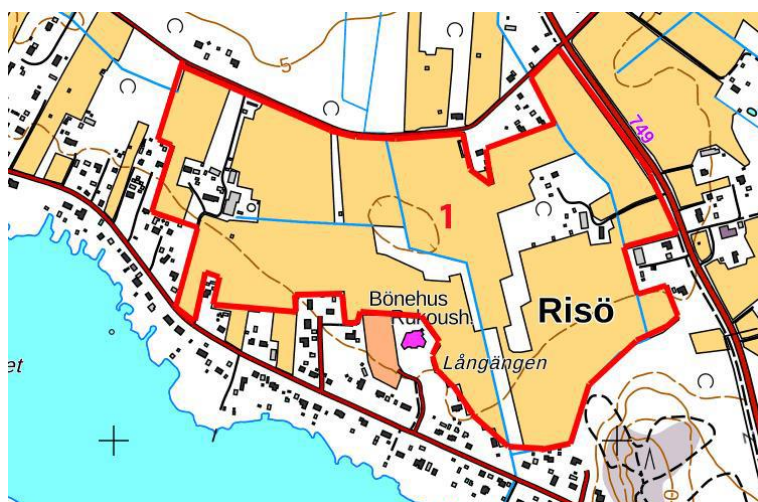
Området söder om Risövägen har inventerats i samma inventering, men även i inventeringen från 2023 uppgjord för Risö häll delgeneralplan (planen som nu uppgörs). I inventeringen från 2012 nämns inga speciella naturvärden för området. Området är även bebyggt.

En separat fladdermusrapport har gjorts för Nabbskata detaljplan år 2014. I denna framkom inte några speciella värden som ska beaktas.

Utredningen från år 2023 hade följande utsträckning:

Olyckligt nog, ingår inte odlingsområdet mellan Risövägen och Risöhällvägen i denna bild ovan, men det har inventerats och rekommendationer har getts för detta i rapporten. Se bilden nedan.

Hela planläggningsområdet har således utretts under årens lopp. Alla områden som innefattar naturvärden har beaktats i planen. Mindre justeringar görs i bestämmelsen för MU-områdena så att de även omfattar naturvärden.

- NTM-centralen påpekar också att alla i Finland förekommande fladdermusarter, såsom nordisk fladdermus som konstaterats förekomma i området, är listade i EU:s habitatdirektiv bilaga IV vilket betyder att det är förbjudet att förstöra eller försämra dess föröknings- och rastplatser. I planbeskrivningen (7.2) konstateras felaktigt att inga av EU strikt skyddade direktivarter förekommer i området.

Bemötande: Noterat, justeras till planförslaget.

Trafik

- I delgeneralplanen har Larsmo vägnätsplan 2021 och de åtgärder som presenterats i den beaktats. Vi påpekar att eventuella framtida behov av att förbättra vägmiljön till följd av markanvändningens utveckling i regel ska genomföras på kommunens bekostnad.

Bemötande: Noterat, föranleder inga åtgärder.

- NTM-centralen framhåller att när planläggningen framskrider ska förbindelseväg 17963 inom detaljplanerat område anvisas som gata i detaljplanen.

Bemötande: Noterat, föranleder inga åtgärder i detta skede.

- Till planens allmänna bestämmelser ska fogas att NTM-centralen (fr.o.m. 1.1.2026 Livskrafts-centralen) inte deltar i kostnaderna för bullerbekämpning vid byggande i landsvägens bullerområde och att dagvatten inte får ledas till landsvägens sidodiken.

Bemötande: Noterat, allmänna bestämmelserna kompletteras till planförslaget.

- I planbeskrivningen har förbindelseväg 17963 felaktigt betecknats med numret 749 på kartan i bild 20.

Bemötande: Noterat, korrigeras till planförslaget.

Åsikter / Mielipiteet:

1. Åsikt 1 / Mielipide 1

- Vi äger en fastighet (440-402-8-122 benämnd MT) inom Risöhäll delgeneralplan. Vi önskar att denna fastighet ändras till AO (område för bostadsbyggande) i samband med planändringen.

Som motivering vill vi framföra att området inte är tätbebyggt, som planläggningssektionens föredragande uppgett. Larsmo kommun växer snabbt. Efterfrågan på bostadstomter är stort i södra delen av Larsmo. Att förtäta byggnationen i detta område, i stället för att sprida ut bygandet – har fördelar med omgivande bebyggelse och den struktur som redan finns i närheten. Att bygga ut nya områden kräver stora investeringar i vägar, vatten och avloppsledningar och annan infrastruktur. Vi ber därför planläggningssektionen att på nytt pröva fråga om ändringen av fastighetens användningsändamål från MT till AO, och beakta de faktiska förhållandena på platsen vid den fortsatta planläggningen.

Bemötande: Noterat, ärendet har granskats. Syftet med denna generalplan är inte att anvisa direkta byggplatser baserat på en stomlägenhetsutredning, eftersom en sådan inte troligtvis skulle leda till ytterligare byggnadsmöjligheter då området är relativt tätt bebyggt sedan tidigare.

Kommunen ser dock positivt på tilläggsbyggande i området. Möjligheterna till detta bör dock analyseras noggrannare genom detaljplanering där det ges möjligheter att analysera detta på ett mer jämbördigt och noggrannare sätt. Området kan anvisas som AO-3 området i planförslaget.

2. Åsikt 2 / Mielipide 2

- Ifall det mot förmodan skulle byggas ett industriområde på den platsen så skulle det ju vara dumt att bygga anslutningen till området via Risövägen. Istället kunde man ha anslutningsvägen direkt från landsvägen.

Det platsar inte heller med ett industriområde där det finns lindor och skog som bör bevaras istället. Industriområden bör ju komprimeras på ett och samma ställe. Håll industriområden där det redan påbörjats, alltså vid Vidmossen!

Bemötande: Ärendet gällande industriområdet har omvärderats. Området anvisas enligt nuvarande användning till förslagsskedet. Behovet av industriområden analyseras på en mer övergripande nivå i den pågående generalplanen för Larsmo, vilken kommer ha målår 2050.

3. Åsikt 3 / Mielipide 3

- Påpekar gällande byggnader på adressen Risöhällvägen 254. "Utedasset" är nytillkommet, ungefär 2010. Utbyggnaden av huset vid södra fasaden byggdes i början av 1970-talet.

Bemötande: Noterat, korrigeras i byggnadsinventeringen.

4. Åsikt 4 / Mielpide 4

- Ägaren till fastighet 440-402-8-101 som i det första förslaget till delgeneralplanen har benämningen AO. Efter diskussionen med kommunen framkom att detta är fel och att fastigheten istället föreslås få beteckningen M, med motiveringen att bevara befintlig skogsmark. Jag motsätter mig den föreslagna ändringen från AO till M, då jag anser att min fastighet ligger i ett attraktivt och redan delvis bebyggt område, som tydligt lämpar sig för bostadsändamål. Nedan följer mina motiveringar till varför beteckningen AO bör bibehållas:
 - Kommunal infrastruktur finns redan framdragen till tomtgränsen, vilket innebär att anslutning till vatten, avlopp och el är enkelt att ordna utan stora investeringar eller ingrepp i miljön.
 - En cykelväg är planerad i närheten, vilket ytterligare förbättrar områdets tillgänglighet och trygghet för boende.
 - Området ligger i direkt anslutning till befintlig bebyggelse, vilket gör att enstaka egnahemshus inte påverkar landskapsbilden negativt utan tvärtom bidrar till en naturlig utveckling av området.
 - Marken är plan och byggbar, utan några särskilda naturvärden som skulle försvaras av byggnation.
 - En bibehållen AO-beteckning skulle bidra till att utnyttja redan befintlig kommunal infrastruktur effektivt, i linje med kommunens mål om hållbar markanvändning.

Mot denna bakgrund anser jag att det inte finns några hållbara skäl till att ändra planbeteckningen från AO till M för min fastighet, och jag ber därför att planläggningssektionen beaktar mitt ställningstagande i det fortsatta planeringsarbetet.

Bemötande: Noterat, ärendet har granskats. Syftet med denna generalplan är inte att anvisa direkta bygplatser baserat på en stolägenhetsutredning, eftersom en sådan inte troligtvis skulle leda till ytterligare byggnadsmöjligheter då området är relativt tätt bebyggt sedan tidigare.

Kommunen ser dock positivt på tilläggsbyggande i området. Möjligheterna till detta bör dock analyseras noggrannare genom detaljplanering där det ges möjligheter att analysera detta på ett mer jämbördigt och noggrannare sätt. Området kan anvisas som AO-3 området i planförslaget.

5. Åsikt 5 / Mielipide 5

- I utkastet till delgeneralplan för Risöhall berörs mina marker. Min fastighet, Risöskogen 440-402-5-180, ligger till stor del innanför planen eftersom ca 7 ha av min mark finns utmärkt som TY-1, ett område som senare skall detaljplaneras för industri. Drygt 5 hektar av min mark inom området är skog och resten åkermark. Mindre än en kilometer från denna fastighet befinner sig min hemgård därifrån jag bedriver skogsbruk som en binäring, det finns dessutom möjlighet att starta upp djurhållning i framtiden. Med tanke på dessa premisser finner jag det synnerligen olämpligt av kommunen att beslagta mark i min omedelbara närhet som betydligt kommer att försvåra min näringsverksamhet.

TY-1 området vill jag att helt raderas så att marken fortfarande kan användas för jord- och skogsbruk. Eftersom kommunen har ett stort industriområde, Vidmossen, på bara någon kilometers avstånd förstår jag inte varför ett nytt industriområde behöver planeras in? Vidmossen är mig veterligen ringa utbyggt och kommunen har köpt till mark i anslutning till det befintliga industriområdet som möjliggör utbyggnad på sikt. Att förstöra prima jordbruks- samt skogsmark för att anlägga ett industriområde är för mig en totalt främmande tanke! Efter att ha bekantat mig med utkastet finner jag det också mycket besynnerligt att det anses vara viktigt att skydda naturlivet (ex. vissa utrotningshotade fågelarter) och åkrarna söder om Risövägen men att man kan anlägga ett industriområde direkt norr om vägen!? Med tanke på utmaningar för djurlivet kan även det viktiga viltstråket längs väg 749 där älg och rådjur rör sig nämnas samt alla de fåglar, vissa av dem hotade, som bor i skogen som nu hotas av bebyggelse.

Kommunen ska inte på detta sätt beslagta mark av privata ägare speciellt eftersom motiveringarna för detta industriområde är så vaga med tanke på närheten till Vidmossen. För ca fem år sedan hamnade över 5 hektar av min skogsmark inom ett detaljområde, som senare till stor del ska planeras för bostäder, i anslutning till Storgärdan delgeneralplan. Huruvida jag kan fortsätta mitt skogsbruk där är ännu inte klart och blir jag tvungen att erhålla ersättningsmark av kommunen blir avståndet till hemgården som är min bas sannolikt längre och förutsättningarna för ett effektivt skogsbruk försvåras. Att på nytt drabbas av kommunens planer, denna gång ett industriområde, är för egen del mycket upprörande. Varför ger sig kommunen på enskilda markägare som vill fortsätta bedriva skogsbruk på sina marker, varför beaktar Larsmo kommun inte primärnäringarna mera med tanke på att bördig åkermark även enligt planen skall skövlas? Varför hördes inte de markägare som påverkas betydligt av planen redan under det inledande planläggningsarbetet eftersom detta initierades redan för långt över två år sedan, tillvägagångssättet känns inte ärligt att kommunen!

Varför anser kommunen det inte viktigt att bevara större sammanhängande odlingsområden norr om Risövägen, enbart på den södra sidan? Ett nytt industriområde på ca 17 ha passar verkligen inte in i detta kulturlandskap, nära bebyggelse där skogen och promenader fungerar som rekreation för många, undertecknad inkluderad! Området kommunen är på väg att beslagta är även emotionellt viktigt för mig eftersom denna mark är i anslutning till min mammas hemgård. I denna skog har jag vistats tillsammans med min mormor och morfar under barnåren och skogen kan alltså inte ersättas fullt ut med annan mark. Förutom åker- och skogsmarken har jag även en tomträtt för ett egnahemshus i omedelbar närhet till det nu planerade industriområdet. Även värdet på denna kommer klart att försämras av det som kommunen nu planerar, vilket förstås gäller alla hus i närheten till industriområdet.

Jag utgår från att kommunen tar sitt förnuft till fånga och rättar till detta misstag och ser över utkastet för Risöhall delgeneralplan. Eftersom jag varje år sedan 2016 levererat virke till försäljning och jag även i framtiden avser fortsätta med detta vill jag inte att viktig skogsmark i min absoluta närhet förloras. Avslutningsvis kan konstateras att jag hösten 2024 slutförde den

första slyröjningen av ca 3,5 hektar av skogsmarken, våren 2025 stödplanterade jag gran på ytan. Jag har satt ner otaliga timmar arbete för att få skogen i skick efter kalhuggningen för ca 10 år sedan. Jag hoppas verkligen att mina synpunkter beaktas i den fortsatta beredningen av delgeneralplanen och att detta industriområde omgående avlägsnas!

Bemötande: Åsikten noterad. Ärendet gällande industriområdet har omvärderats. Området anvisas enligt nuvarande användning till förslagsskedet. Behovet av industriområden analyseras på en mer övergripande nivå i den pågående generalplanen för Larsmo, vilken kommer ha målår 2050.

6. Åsikt 6 / Mielpide 6 (12 undertecknare/allekirjoittajaa)

- Vi undertecknade markägare, invånare i planläggningsområdet och dess influensområde (bilaga 1 - 12) anmärker på utkastet till Risöhall delgeneralplan. Vi undertecknade yrkar på att det nya planerade industriområdet invid Risövägen och väg 749 tas bort ur Risöhall delgeneralplan. Vi motsätter oss det planerade industriområdet i Risöhall delgeneralplan av följande skäl:

Planeringsprocessen

- Vi är lyckligt bosatta i ett område som är fritt från industri, där inga planer på ett industriområde funnits eller diskuterats i tidigare planer. Förslaget om ett industriområde kom oväntat i oktober och har väckt negativa känslor.
- Vid informationsmötet 30.10 framkom det att kommunen inte äger marken där det planerade industriområdet är inritat och inte heller diskuterat planerna med markägarna, vilket är anmärkningsvärt.

Bristande behov och bättre alternativ

- Motiveringen för industriområdet bygger enligt informationsmötet 30.10 på ett framtida behov av industriområde i södra Larsmo, men detta saknar grund eftersom Vidmossens industriområde redan är etablerat i närheten och inte kommer att vara fullt utbyggt under en överskådlig tid.
- Det är mer logiskt och ger mindre inverkan på miljön att utveckla befintliga industriområden istället för att anlägga nya.
- Kommunen äger i nuläget ingen mark på det tilltänkta industriområdet och infrastrukturen saknas helt för att kunna betjäna ett industriområde, vilket gör att en utbyggnad av Vidmossen blir betydligt mer kostnadseffektiv.

Negativa konsekvenser för boendemiljön

- Ett industriområde nära bostäder medför buller, luftföroreningar, störande jus och ökad tung trafik.
- Fastighetsvärden sjunker och livskvaliteten försämras.

Trafiksäkerhet och infrastruktur

- Trafiken till området är planerad att styras via Risövägen, vilket skulle kräva omfattandeåtgärder vid korsningen Risövägen -Hannulavagen.
- Den föreslagna trafiklösningen i planbeskrivningsutkastet med underfart och branta kurvor är olämplig för industriell trafik. Därtill försämras trafiksäkerheten för trafiken från Risövägen söderut. | denna lösning tvingas bilisterna till en vänstersväng från Hannulavagen. Sikten från

Hannulavagen är sämre än från Risövagen och korsar båda filerna. Trafikprognoserna för väg 749 visar på fortsatt ökning så denna lösning på korsning är olämplig ur alla synvinklar.

- Före ett industriområde ens kan övervägas måste korsningen till Risövägen lösas i samråd med berörda myndigheter och markägare. Risövägen är redan i nuläget smal och en utbyggnad och breddning av den skulle medföra betydliga negativa konsekvenser för dom som bor längs vägen.

Miljö och naturvärden

- Det inritade industriområdet utgör ett viktigt rekreationsområde för oss som bor i området.
- I planutkastet nämns att man strävar efter att lämna skog så viltstråket inte äventyras, det som inte nämns är att viltstråket flyttats norrut för det ska gå att rita in ett industriområde trots att både naturinventeringen och Österbottens förbund tidigare betonat behovet av denna ekologiska korridor i södra Larsmo (t.ex. Risö delgeneralplan 2021). Flytten av viltstråket norrut innebär att vilt i så fall skulle behöva passera öppna fält på Östra sidan av väg 749. På västra sidan skulle vilt passera mellan ett upplyst industriområde på ena sidan och befintliga bostäder på andra sidan. Vilt kan inte anmärka på planen, men det är osannolikt att djuren kommer att följa den.
- Fågelfaunan konstateras i naturinventeringen vara viktig, men den har inte beaktats då industriområdet ritats in. Det är ologiskt att det beaktas på södra sidan av Risövägen, men 5 meter norrut på andra sidan vägen prioriteras ett industriområde.
- Industriområdet har planerats på den bördigaste jord- och skogsbruksmark inom planen, vilken samtidigt är viktigast för dom skogslevande djuren och fåglarna.

Bemötande: Ärendet gällande industriområdet har omvärderats. Området anvisas enligt nuvarande användning till förslagsskedet. Behovet av industriområden analyseras på en mer övergripande nivå i den pågående generalplanen för Larsmo, vilken kommer ha målår 2050.

Viltstråket kommer justeras till planförslaget så det sammanfaller med uppgjorda utredningar. Fågelfaunan beaktas enligt utredningarnas rekommendationer.

7. Åsikt 7 / Mielipide 7 (3 undertecknare/allekirjoittajaa)

- Undertecknade anmärker på kommunens plan att planera in ett industriområde på min skogsfastighet, samt i anknytning till deras fastigheter. Vi yrkar på att det planerade industriområdet stryks ur detaljplanen eller planeras på mark ägd av kommunen.

Grunder:

Som en av de yngre och självverksamma skogsägarna i Larsmo kände jag mig djupt besviken när jag, genom en annan berörd markägare, blev informerad om att kommunen den 20 oktober 2025 hade lagt ut ett utkast till delgeneralplan för Risöhall till påseende som påverkar mig personligen i mycket hög grad.

Till min stora förvåning framkom det att kommunen planerar att anlägga ett industriområde på min egen, ärvda mark som omfattar drygt tio hektar. Det rör sig om mark där jag som barn varit med och planterat skog, som jag under de senaste åren vårdat och brukat, och som jag har för avsikt att fortsätta sköta och bruka själv som binäring. Det omfattar även mark som de verksamma bönderna i närheten arrenderar av mig och brukar.

Jag ifrågasätter starkt förfarandet i detta ärende. Ingen har kontaktat mig, ingen dialog har förts, och jag har inte fått möjlighet att delta i planeringen. Att kommunen valt att ta fram ett sådant här förslag utan att engagera oss markägare är, enligt mig, helt förkastligt. Det tar ifrån oss möjligheten att själva bidra med synpunkter, förslag och idéer. Det känns som om att kommunen försöker beslagta privatägd mark genom att smyga igenom en plan i hopp om att berörda parter inte skall märka något — trots att planen skulle få stora konsekvenser för oss som äger mark och som bor på området. Jag hade gärna deltagit i planeringen ifall möjligheten skulle ha funnits.

Framför allt undrar jag hur man kan motivera ett nytt industriområde när det finns gott om plats vid Vidmossen, ett område där kommunen nyligen köpt mark och anlagt med kommunal-teknik för just samma ändamål. Enligt kommunens markanvändningsingenjör finns det även goda möjligheter att bygga och expandera där. Argumentet om att Vidmossen skulle vara för långt borta och att ett område i kommunens södra ända behövs har jag svårt att acceptera, Larsmo är ju en liten kommun och det är ju endast några få kilometers avstånd mellan Vidmossen och Risövagen. Även det att marken på Vidmossen skulle vara utmanande att bygga på pga berg och våtmark känns inte heller som en värst stark motivering — det går både att spränga och fylla ut. Varför ska man anlägga ett nytt industriområde på någon annans mark, utan tydlig motivering, annat än att det "kan vara bra att ha om 30-40 år", när man redan äger mark för ändamålet?

Skogen är inte bara mark för mig. Den är en del av min livskvalitet, en plats för arbete, lugn och återhämtning. Jag har tre barn – två pojkar på 17 och 14 år, och en dotter på 9. Mina pojkar har varit med mig i skogen och blivit mer och mer intresserade av skogsbruket, något jag är otroligt stolt över. Så sent som i september bottenröjde jag tillsammans med dem ett område på den berörda marken på dryga 3 hektar som skall gallras inkommande vinter. Trots att vi bor i Jakobstad har barnen tillbringat mycket av sin uppväxt i Larsmo, hos sina farföräldrar, med vänner och olika fritidsintressen. Där finns vårt hemman, vår verkstad, våra motorprojekt och skogsbruk. Där finns våra rötter.

För deras skull, och för framtiden, känns det mycket sorgligt att en sådan här plan kastats fram. Om planen blir verklighet påverkar den oss djupt - livskvaliteten försämras, fastighetsvärdena sjunker, och jag riskerar att förlora den skog jag brukar och vill föra vidare till kommande generationer.

Dessutom berörs inte bara jag. Även mina föräldrar och min farbror, samt övriga som bor längs Risövägen och i närområdet berörs. Den planerade infarten till industriområdet är tänkt att gå via samma smala väg som redan nu är trång, vilket kommer att drabba oss alla hårt som bor där eftersom den sannolikt behöver breddas och byggas ut betydligt.

När kommunens markanvändningsingenjör på infotillfället som hölls angående detaljplansutkastet sade att "kommunen har nog ersättande mark som man kan byta till" kändes det föga tröstande. Det handlar inte bara om att ha någon mark - utan om att ha egen mark, rätt mark, med rätt värde, kvalitet och läge. Jag är inte speciellt intresserad av att behöva köra långa vägar till exempelvis Bosund eller Eugmo efter någon smal skiftesväg för att kunna utöva min binäring, mitt intresse och terapi, när jag nu har möjlighet att promenera direkt från mitt framtida hem till de skiften jag själv var med och planterade som tioåring.

En sak jag själv gärna diskuterat med kommunen är min vision om att förslagsvis flytta mina byggrätter som idag finns på södra sidan av Risövägen till den norra sidan, längs skogsbrynet — där kommunen nu planerar industriområdet. Det skulle vara betydligt bättre och mer ändamålsenligt att bygga där, boendemiljön skulle bli betydligt mer sammanhängande och man skulle dessutom skona värdefull åkermark.

Vi som bor där är inte emot utveckling — tvärtom, vi välkomnar framsteg som är genomtänkta och motiverade. Men denna plan är varken det ena eller det andra. Den saknar verklig grund, hotar vår livsmiljö, och riskerar att förstöra den idyll som generationer före mig byggt upp.

Sammanfattningsvis vill jag framhålla följande:

- Planeringsprocessen har brustit i transparens och kommunikation med tanke på hur mycket planen påverkar mig som enskild markägare.
- Behovet av ett nytt industriområde är inte motiverat, alternativa och mer hållbara områden finns tillgängliga (t.ex., Vidmossen).
- Planförslaget skulle medföra oskäliga olägenheter, påtagliga negativa konsekvenser för berörda markägare i form av förlorad skog, värdeminskning av mark och tomter i närheten.
- Inskränkningen i markanvändning är påtaglig särskilt för min familj, men även för övriga invånare på Risövägen.
- Både själva industriområdet, men även infarten till det planerade industriområdet som är tänkt att dras via Risövägen, som redan i nuläget är smal och begränsad, skulle orsaka en betydande värdesänkning på våra fastigheter. En påtaglig försämring av trafiksäkerheten och boendemiljön längs vägen skulle vara ett faktum.
- Det berörda skogsområdet är väldigt viktigt för boendemiljön för de som bor på hela Risöhall eftersom skogen som inkluderas av planen används flitigt i rekreationssyfte, vilket alla nedtrampade stigar som går igenom området vittnar om.
- Planen kommer att medföra betydande negativa konsekvenser för djurlivet i området, då det framkommer i naturinventeringen att det är skogsbruket på området som helt avgörande om deras livsmiljöer bevaras eller inte.
- Industriområdet är irriterat på planområdets mest bördiga, brukbara och näringsrika mark. Norröver består skogsområdena mestadels av berg och övrigt impediment där det finns begränsad mat och näring åt djuren. Skogslevande arter riskerar att försvinna helt ifall skogsområdena blir alltför exploaterade och splittrade.

Jag uppmanar därför kommunen att ompröva planförslaget och inleda en genuin dialog med oss berörda markägare innan vidare beslut fattas.

Bemötande: Ärendet gällande industriområdet har omvärderats. Området anvisas enligt nuvarande användning till förslagsskedet. Behovet av industriområden analyseras på en mer övergripande nivå i den pågående generalplanen för Larsmo, vilken kommer ha mållår 2050.

8. Åsikt 8 / Mielpide 8

- Vi vill att det klart och tydligt skall framgå vad som gäller för nya och gamla byggnader på vårt driftscentrum. Som det nu är formulerat så kan man tolka det att max volymen på ekonomi och stallbyggnader får vara högst 400 m². Det ska framgå tydligt att det gäller nya byggnader och inte inkluderar gamla byggnader.

Bemötande: Bestämmelsen justeras så att stallbyggnaderna och ekonomibygnaderna sammanlagt får uppgå till högst 15% av områdets yta. Detta torde ge tillräckligt med byggrätt våningsyta, även om befintliga ekonomi- och stallbyggnader beaktas.

9. Åsikt 9 / Mielpide 9

- Vi motsätter oss förslaget om att bastubyggnaden på vår fastighet Risöhällvägen 244 ska bevaras enligt utkastet till Risöhäll detaljplan. Bastun är mycket gammal och i dåligt skick, och enligt oss är den i rivningsskick och inte lämplig för renovering. Att kräva bevarande skulle medföra orimliga kostnader för renovering och hindra oss från att på sikt ersätta byggnaden med en ny bastu av liknande karaktär, men med bättre teknisk standard och energieffektivitet. Vi har inte för avsikt att bygga en ny bastu i modern stil som inte passar in i miljön, utan är villiga att bygga en bastu i liknande stil som den nuvarande bastun och bostadshuset.

Bostadshuset på vår fastighet har förändrats betydligt sedan byggnadsinventeringen genomfördes. Huset renoverades 2024 då vi satte in nya fönster och ytterdörr, ett tak har även byggts över terrassen. Huset har byggts ut av tidigare ägare år 2014, vilket innebär att det inte längre ser ut som det ursprungligen gjort. Det är därför motiverat att även bastun ska kunna ersättas med en ny byggnad utan krav på att den ska bevaras i sin nuvarande skepnad.

På grund av ovan nämnda orsaker anser vi att kravet att bevara vår bastubyggnad bör tas bort ur utkastet till delgeneralplan.

Bemötande: Byggplatsen ingår i en byamässigt värdefull områdeshelhet, det område där bebyggelsen i Risöhäll uppstått. Området besitter således kulturhistoriska värden.

Enskilda byggnader skyddas inte inom detta område, men användare och ägare informeras via planbestämmelsen vad man ska sträva till vid t.ex. renoverings- och ombyggnadsplaner. Före man avgör en lovbehandling, antingen bygglov, undantagslov eller rivningslov, ska museimyndigheten höras. Om en byggnad ska ersättas med ny byggnad ska den befintliga strukturen och utseendet i byggnaderna bevaras, så de har en möjlighet att smälta in i miljön. Planen motsätter sig inte att ändringar görs, eller att byggnader förnyas.

10. Åsikt 10 / Mielipide 10

- Angående fastigheten på Risövägen 137 på Risöhäll vill jag meddela följande:

Huset har varit obott i närmare 30 år. Det är svårt angripet av mögel då vatten stått i källaren och läckt in via taket. Golvet håller på att sjunka ner.

Uthuset är av senare datum (början av 1960-talet).

För att kunna bygga nytt på tomten måste både hus och uthus kunna rivras. Det finns heller ingen möjlighet att sälja tomten ifall husen måste bevaras. Därför bör skyddsbezeichnungarna tas bort från denna fastighet.

Bemötande: En syn av byggnaden har ordnats den 11.5 tillsammans med kommunen, Österbottens museum, markägaren samt konsulten. Byggnaden kommer fortsättningsvis upptas i den uppgjorda utredningen, men byggnaden behöver inte skyddas i planen.

11. Åsikt 11 / Mielipide 11

- Risö enskilda väglags motsättning mot det planerade industriområdet längs Risövägen

På uppdrag från väglagets medlemmar har jag fått i uppgift att formulera en anmärkning mot det planerade industriområdet längs med Risövägen. På vårt diskussionsmöte 13.11.2025 framkom dessa anmärkningar.

1. Inte bara yrkestrafiken kommer öka markant utan även annan icke önskvärd trafik.
2. Genomfart till industriområdet kommer ske genom bostadsområdet, vilket inte är fallet på andra industriområden i kommunen.
3. Kommer krävas breddning av vägen som medför att flertalet tomter samt jord- och skogsbruksareal minskas.
4. Slitaget ökar markant och vägen är redan maxbelastad, kommer krävas en grundförbättring av hela vägen.
5. Lösningen med tunnel under väg 749 gör att större transporter till och från industriområdet behöver ske via Risöhällvägen. Då behövs också en förbättring av korsningsområdet Risövägen-Risöhällvägen.
6. Trafiksäkerhet på hela vägavsnittet kommer försämrats markant, på grund av bebyggelse tätt inpå.
7. Avsaknaden av klar information och kommunikation om planen har förargat medlemmar.

Bemötande: Ärendet gällande industriområdet har omvärderats. Området anvisas enligt nuvarande användning till förslagsskedet. Behovet av industriområden analyseras på en mer övergripande nivå i den pågående generalplanen för Larsmo, vilken kommer ha målår 2050.

12. Åsikt 12 / Mielpide 12

- Från Larsmo jaktförenings sida önskar vi framföra våra åsikter gällande planeringen av Risöhäll delgeneralplan. Planen är inom vårt verksamhetsområde. Planen är i vårt södra område och inom det område där vi har mycket vilt. Fastän här byggs industri eller bostadsområden så kommer djuren att vara kvar och det försvårar jakt på dom ännu mer. I detta område sker stor del av våra viltkrockar inom jaktföreningens område. Ett mycket viktigt viltstråk finns ca 100 m norrut från Risövägen och i planen är det betecknat med "grön streckad linje", denna linje är inte ritad var stråket går i verkligheten.

Där viltstråket får idag är ganska i mitten var "industriområdet" är planerat. Vi från jaktföreningen önskar att inga bostads- eller industritomter skulle komma i detta område (Risö/Risöhäll/Hannula) område för det är ett mycket viktigt område för oss. Både för rekreation och jakt.

Vår önskan är att eventuella nya industrier skulle hänvisas till Vidmossen där kommunen redan har utbyggt infrastruktur för detta ändamål.

Bemötande: Bemötande: Ärendet gällande industriområdet har omvärderats. Området anvisas enligt nuvarande användning till förslagsskedet. Behovet av industriområden analyseras på en mer övergripande nivå i den pågående generalplanen för Larsmo, vilken kommer ha målår 2050.

Viltstråket kommer justeras till planförslaget så det sammanfaller med uppgjorda utredningar.